

HOÀN THIỆN CÁC CHUẨN MỰC VÀ CHẾ ĐỘ KẾ TOÁN TRONG LỰC LƯỢNG CÔNG AN NHÂN DÂN ĐÁP ỨNG YÊU CẦU ĐỔI MỚI QUẢN LÝ TÀI CHÍNH CÔNG

NGUYỄN THỊ HỒNG NHUNG
Học viện Kỹ thuật và Công nghệ an ninh

Nhận bài ngày 06/5/2026. Sửa chữa xong 10/6/2026. Duyệt đăng 27/6/2026.

Abstract

Over the years, the management of public finances and assets within the People's Public Security Force (PPSF) has undergone fundamental changes, contributing to ensuring the availability of material resources, equipment, and technical means to promptly support combat operations and force building. Public finance and asset management within the PPSF is a crucial component of the national financial system, directly serving the task of protecting national security and maintaining social order and safety. In the context of the Ministry of Finance accelerating the implementation of the Vietnamese Public Sector Accounting Standards and the strong trend of digital transformation, the PPSF accounting system reveals some inconsistencies between universality and the specific characteristics of the armed forces. This paper proposes solutions to improve accounting standards and regulations within the PPSF to meet the requirements of reforming public financial management.

Keywords: Accounting standards, improvement, People's Public Security, public finance.

1. Đặt vấn đề

Trong hệ thống các công cụ quản lý vĩ mô kinh tế - xã hội của Nhà nước, kế toán công đóng vai trò là “ngôn ngữ quản trị”, thước đo hiệu năng và là hạ tầng thông tin cốt lõi để đánh giá tính bền vững, hiệu quả của việc phân bổ, sử dụng nguồn lực quốc gia. Đối với lực lượng Công an nhân dân (CAND) - một bộ phận cấu thành đặc biệt của bộ máy nhà nước, thanh bảo kiểm bảo vệ Đảng, Nhà nước và Nhân dân thì công tác quản lý tài chính, tài sản công lại càng mang ý nghĩa chính trị và chiến lược sâu sắc. Mọi nguồn kinh phí ngân sách được cấp phát, mọi khí tài, trang thiết bị nghiệp vụ được trang bị đều gắn liền với thể trận an ninh nhân dân và năng lực sẵn sàng chiến đấu, giữ gìn trật tự, an toàn xã hội. Tuy nhiên, bối cảnh hiện nay đang đặt hệ thống tài chính - kế toán CAND trước những yêu cầu cải cách mang tính bước ngoặt. Luật Kế toán năm 2015 cùng lộ trình ban hành và áp dụng hệ thống Chuẩn mực Kế toán công Việt Nam (VPS) của Bộ Tài chính đang tạo ra một cuộc cách mạng về tư duy: chuyển dịch mạnh mẽ từ kế toán tiền mặt (ghi nhận dòng tiền đơn thuần) sang kế toán dồn tích (ghi nhận và quản lý nguồn lực tổng thể), đòi hỏi tính minh bạch, chính xác và trách nhiệm giải trình rất cao. Thực tiễn vận hành tài chính trong lực lượng vũ trang bộc lộ những đặc thù rất lớn mà các chuẩn mực kế toán công dân sự thông thường chưa bao phủ hết. Đó là bài toán làm sao vừa tuân thủ các nguyên tắc phổ quát của nền tài chính công, vừa bảo đảm tính bảo mật tối cao của “kinh phí nghiệp vụ” (mật phí) theo Luật Bảo vệ bí mật nhà nước; làm thế nào để xác định giá trị, thời gian hao mòn của các công trình chiến đấu, vũ khí, phương tiện đặc chủng có tần suất sử dụng không theo quy luật kinh tế thị trường. Sự thiếu hụt các văn bản hướng dẫn mang tính nội chế hóa, cụ thể hóa các chuẩn mực VPS vào đặc thù quốc phòng an ninh đang tạo ra những khoảng trống pháp lý và sự lúng túng nhất định tại Công an các đơn vị, địa phương.

Email: nguyenhongnhung2011@gmail.com

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Về hoàn thiện các chuẩn mực và chế độ kế toán trong lực lượng Công an nhân dân đáp ứng yêu cầu đổi mới quản lý tài chính công

2.1.1. Những kết quả đạt được trong hoàn thiện các chuẩn mực và chế độ kế toán

a. *Hành lang pháp lý nội ngành ngày càng hoàn thiện, tạo bệ phóng cho việc chuẩn hóa dữ liệu kế toán đặc thù:* Trong giai đoạn vừa qua, Bộ Công an đã chủ động, tích cực phối hợp với Bộ Tài chính để từng bước thể chế hóa các quy định của Luật Kế toán năm 2015, Luật Quản lý, sử dụng tài sản công năm 2017 thành các văn bản hướng dẫn mang tính đặc thù phù hợp với lực lượng vũ trang (Bộ Tài chính, 2019). Việc ban hành các Thông tư hướng dẫn về chế độ kế toán hành chính sự nghiệp áp dụng riêng hoặc có tính đến yếu tố an ninh, quốc phòng đã tạo ra cơ sở pháp lý vững chắc cho các đơn vị dự toán từ cấp Bộ đến Công an các địa phương triển khai thực hiện. Hệ thống chứng từ, tài khoản kế toán và biểu mẫu báo cáo tài chính đã được thiết kế lại nhằm vừa phản ánh đầy đủ các hoạt động chi thường xuyên, chi đầu tư phát triển, vừa bao quát được các mảng nghiệp vụ mang tính cơ mật của ngành. Ví dụ: Trước đây, việc hạch toán và quản lý các loại phương tiện kỹ thuật nghiệp vụ đặc chủng (như xe bọc thép phá sòng, hệ thống flycam chuyên dụng cho trinh sát hoặc các thiết bị giám sát cao cấp) thường gặp khó khăn do không tìm được danh mục tương đương trong hệ thống quản lý tài sản dân sự. Tuy nhiên, với việc ban hành các hướng dẫn đặc thù của Bộ Công an phối hợp với Bộ Tài chính, các tài sản này đã được phân mã hệ thống riêng biệt, có quy định rõ ràng về thẩm quyền nâng cấp, bảo dưỡng và quy trình trích hao mòn tài sản cố định phù hợp với tần suất chiến đấu, đảm bảo tính chính xác về mặt giá trị nguồn lực trên báo cáo tài chính của đơn vị.

b. *Sự chuyển biến mạnh mẽ trong tư duy quản lý tài chính và chất lượng nguồn nhân lực kế toán ngành Công an:* Từ tư duy kế toán quản lý “dòng tiền” (kế toán tiền mặt chỉ quan tâm đến việc giải ngân hết hạn mức ngân sách), toàn ngành đã có sự chuyển dịch rõ rệt sang tư duy “quản trị nguồn lực tổng thể” (kế toán dồn tích). Đội ngũ kế toán trưởng, chánh kế toán tại Công an các tỉnh, thành phố và các cục nghiệp vụ hiện nay không chỉ giỏi về nghiệp vụ hạch toán mà còn được đào tạo chuyên sâu về pháp luật tài chính công, có năng lực tham mưu cho Đảng ủy và Lãnh đạo đơn vị trong việc phân bổ ngân sách tối ưu, tiết kiệm. Công tác tập huấn chuyên sâu do Cục Kế hoạch và Tài chính (H01) tổ chức, giúp đội ngũ này nhanh chóng tiếp cận với các khái niệm và nguyên tắc của Chuẩn mực kế toán công Việt Nam (VPS).

c. *Bước đột phá trong ứng dụng công nghệ thông tin và triển khai hệ thống phần mềm kế toán số đồng bộ:* Lực lượng CAND đã chứng minh tinh thần tiên phong trong công cuộc chuyển đổi số quốc gia bằng việc hiện đại hóa hạ tầng kỹ thuật kế toán. Hiện nay, hệ thống phần mềm kế toán dùng chung đã được phủ sóng đến hầu hết các đơn vị dự toán cấp hai và cấp ba trong toàn ngành. Việc kết nối, truyền nhận dữ liệu báo cáo tài chính, báo cáo quyết toán giữa Công an các địa phương với Cục Kế hoạch và Tài chính được thực hiện trên môi trường mạng an ninh bảo mật của Bộ Công an, rút ngắn thời gian tổng hợp báo cáo từ hàng tháng xuống còn vài ngày. Việc áp dụng chữ ký số chuyên dùng Chính phủ trong các giao dịch điện tử với Kho bạc Nhà nước thông qua hệ thống TABMIS đã hạn chế tối đa các rủi ro về mặt thủ tục giấy tờ, tăng cường tính chịu trách nhiệm cá nhân của người ký duyệt (Cao Thị Cẩm Vân, 2016). Ví dụ: Trong đợt triển khai Đề án tổng thể về hiện đại hóa lực lượng Công an cấp xã, phường trên phạm vi toàn quốc, nhờ có hệ thống phần mềm kế toán đồng bộ, Cục H01 và Công an các tỉnh đã có thể theo dõi, kiểm soát sát sao tiến độ giải ngân kinh phí xây dựng trụ sở và mua sắm trang thiết bị cho hàng nghìn Công an xã trong thời gian thực. Bất kỳ sự chậm trễ nào trong khâu giải ngân hay hạch toán sai mục lục ngân sách đều được hệ thống tự động phát hiện và cảnh báo bằng lệnh đỏ trên bảng điều khiển giám sát của Lãnh đạo Bộ. Điều này giúp đẩy nhanh tiến độ hoàn thành đề án sớm hơn dự kiến, đảm bảo điều kiện làm việc tốt nhất cho cán bộ chiến sĩ bám cơ sở.

d. *Nâng cao hiệu quả công tác thanh tra, kiểm tra tài chính và kiểm toán nội bộ, giảm thiểu tối đa sai lầm, lãng phí:* Hệ thống chuẩn mực và chế độ kế toán hoàn thiện bước đầu đã trở thành công cụ đắc

lực phục vụ công tác hậu kiểm và giám sát quyền lực tài chính công trong CAND. Các tiêu chí đánh giá tính tuân thủ hạch toán rõ ràng giúp cho hoạt động của Thanh tra Bộ Công an, Cục H01 cũng như Kiểm toán Nhà nước khi làm việc với lực lượng CAND trở nên thuận lợi, chính xác và khách quan hơn. Các hành vi chi sai định mức, hạch toán nhằm nguồn kinh phí hoặc quản lý tài sản lỏng lẻo đều dễ dàng bị nhận diện thông qua các bút toán đối chiếu và hệ thống kiểm soát nội bộ.

2.1.2. Những tồn tại, hạn chế trong hoàn thiện các chuẩn mực và chế độ kế toán

a. Xung đột kỹ thuật giữa tính phổ quát của Chuẩn mực kế toán công quốc gia (VPS) và tính đặc thù bảo mật của lực lượng vũ trang: Theo nguyên tắc cốt lõi của VPS, kế toán công hướng tới việc ghi nhận dồn tích, phản ánh toàn diện, công khai và minh bạch mọi nguồn lực, tài sản thuộc quyền kiểm soát của đơn vị. Tuy nhiên, trong lực lượng CAND, “kinh phí nghiệp vụ” (thường gọi là mật phí) và các tài sản phục vụ đấu tranh chuyên án có yêu cầu bảo mật tuyệt đối theo Luật Bảo vệ bí mật nhà nước (Đặng Anh Tuấn, 2024). Sự mâu thuẫn này dẫn đến việc hệ thống tài khoản và quy trình luân chuyển chứng từ hiện hành chưa có cơ chế vận hành tối ưu. Nếu thực hiện hạch toán chi tiết, tường tận từng nội dung chi, tên nhà cung cấp hoặc danh mục trang thiết bị kỹ thuật mật lên hệ thống phần mềm kế toán thông thường thì sẽ đối mặt với nguy cơ lộ lọt thông tin chiến đấu, biện pháp nghiệp vụ và mạng lưới cơ sở. Ngược lại, nếu chọn phương pháp hạch toán gộp, ghi nhận một dòng tổng số để bảo mật thì báo cáo kế toán lại rơi vào trạng thái thiếu minh bạch, không đáp ứng được các tiêu chuẩn kiểm tra, đối chiếu khắt khe của Chuẩn mực kế toán công. Đây là một “vùng xám” về mặt nghiệp vụ khiến cả cán bộ kế toán và thủ trưởng đơn vị đều gặp lúng túng khi ký duyệt và chịu trách nhiệm pháp lý.

b. Bất cập trong cơ chế định giá, quản lý và trích hao mòn đối với hệ thống tài sản cố định đặc chủng và hạ tầng an ninh: Tài sản công trong lực lượng CAND không chỉ bao gồm nhà xưởng, xe cộ, máy móc văn phòng thông thường mà phần lớn là các tài sản chuyên dụng có giá trị lớn và tính chất vận hành đặc biệt: từ vũ khí, khí tài, trang thiết bị chống khủng bố, bạo loạn, cho đến các hệ thống hạ tầng thông tin liên lạc nghiệp vụ, hệ thống dữ liệu quốc gia về dân cư, hệ thống camera giám sát giao thông và an ninh đô thị. Thực tiễn áp dụng chế độ kế toán hiện nay cho thấy cơ chế xác định nguyên giá và tính hao mòn đối với nhóm tài sản này đang bộc lộ nhiều điểm bất hợp lý. Nhiều loại trang thiết bị đặc chủng được tiếp nhận thông qua các nguồn viện trợ quốc tế, chuyển giao đặc biệt hoặc tự nghiên cứu chế tạo trong ngành chưa được định giá một cách khoa học theo giá trị thị trường dồn tích, dẫn đến việc ghi sổ kế toán theo giá tạm tính hoặc giá trị tượng trưng.

c. Sự manh mún, thiếu đồng bộ trong hạ tầng kế toán số và tình trạng “ốc đảo dữ liệu”: Hiện tại, phần mềm kế toán mới chỉ giải quyết được bài toán ghi chép và xuất báo cáo ở bề nổi của từng đơn vị dự toán độc lập, chưa thực sự kết nối trực tuyến (real-time) theo trục dọc từ Bộ đến Công an cấp huyện, cấp xã và kết nối ngang với các hệ thống quản lý nghiệp vụ khác trong cùng một đơn vị. Hạn chế này tạo ra hiện tượng “ốc đảo dữ liệu” (data silos) (Đỗ Tất Cường, 2020). Ví dụ, dữ liệu của bộ phận quản lý tài sản vật chất (vật tư, trang phục, xe máy, đất đai an ninh) do bộ phận Hậu cần quản lý bằng các phần mềm hoặc sổ sách riêng, hoàn toàn tách biệt với phần mềm hạch toán của bộ phận Kế toán. Khi có biến động tài sản (tăng, giảm, thanh lý), cán bộ của hai bộ phận phải đối chiếu thủ công bằng văn bản giấy, dẫn đến độ trễ thông tin rất lớn và thường xuyên xảy ra tình trạng lệch pha số liệu giữa “sổ tài sản” và “sổ kế toán”. Sự thiếu liên thông này cũng khiến cho công tác kiểm toán nội bộ của Lãnh đạo Bộ không thể thực hiện từ xa một cách tự động mà vẫn phải phụ thuộc vào các đoàn kiểm tra trực tiếp, vừa tốn kém thời gian, vừa khó phát hiện được các sai phạm tinh vi trong quản lý nguồn lực.

d. Rào cản từ năng lực thích ứng công nghệ và tư duy bám lối mòn của một bộ phận cán bộ kế toán: Chuẩn mực kế toán công (VPS) đòi hỏi người làm kế toán không chỉ đơn thuần là người nhập liệu “tay quen” các chứng từ thu chi mà phải là một chuyên gia phân tích tài chính, có tư duy quản trị rủi ro dựa trên dữ liệu. Tuy nhiên, do đặc thù môi trường lực lượng vũ trang có tính kỷ luật và tính ổn định cao, một bộ phận cán bộ kế toán, đặc biệt là ở cấp cơ sở hoặc các địa phương vùng sâu, vùng xa, còn có tâm lý ngại thay đổi, bám vào lối mòn của chế độ kế toán cũ. Năng lực làm việc trên môi trường số, kỹ năng

phân tích dữ liệu lớn (Big Data), sử dụng các công cụ phần mềm quản trị tiên tiến của một số cán bộ còn hạn chế. Công tác đào tạo tại các học viện, trường CAND dù đã có đổi mới nhưng chưa bắt kịp tốc độ thay đổi nhanh chóng của các VPS do Bộ Tài chính ban hành, dẫn đến tình trạng học viên ra trường phải mất nhiều thời gian đào tạo lại, tạo ra khoảng trống về thể hệ nhân lực kế toán chất lượng cao đáp ứng yêu cầu hiện đại hóa lực lượng.

2.2. Giải pháp đẩy mạnh hoàn thiện các chuẩn mực và chế độ kế toán trong lực lượng Công an nhân dân đáp ứng yêu cầu đổi mới quản lý tài chính công

2.2.1. Nội chế hóa hệ thống Chuẩn mực Kế toán công Việt Nam (VPS) phù hợp với đặc thù quốc phòng - an ninh

Cục Kế hoạch và Tài chính (Bộ Công an) cần đóng vai trò chủ trì, thiết lập cơ chế phối hợp chặt chẽ với Vụ Chế độ Kế toán và Kiểm toán (Bộ Tài chính) để xây dựng và ban hành một Thông tư liên tịch hoặc Thông tư hướng dẫn riêng biệt về việc áp dụng VPS trong CAND. Văn bản này không chỉ đơn thuần là việc sao chép các quy định chung mà phải là quá trình “nội chế hóa” có chọn lọc, đưa ra các tiêu chí định lượng và định tính cụ thể đối với việc ghi nhận, đánh giá và trình bày thông tin tài chính công đặc thù ngành An ninh. Trọng tâm của giải pháp này là việc xây dựng lại tiêu chuẩn ghi nhận nguyên giá và phương pháp tính hao mòn đối với tài sản cố định đặc chủng (Nguyễn Thị Hoàn, 2022). Thay vì áp dụng phương pháp khấu hao/hao mòn đường thẳng theo thời gian tuyến tính như khối dân sự, Thông tư hướng dẫn mới cần cho phép lực lượng CAND áp dụng linh hoạt các phương pháp tính hao mòn dựa trên công suất sản sinh, tần suất sử dụng hoặc sản lượng thực tế đối với vũ khí, khí tài, phương tiện chiến đấu. Đối với các tài sản hạ tầng an ninh quy mô lớn cần quy định rõ cơ chế bóc tách các cấu phần để hạch toán độc lập, giúp phản ánh chính xác giá trị còn lại của tài sản trên Báo cáo tài chính. Ví dụ: Đối với hệ thống Trung tâm dữ liệu quốc gia về dân cư - một tài sản hạ tầng công nghệ thông tin đặc biệt do Bộ Công an quản lý. Nếu áp dụng VPS dân sự thông thường, toàn bộ trung tâm này sẽ được tính hao mòn đều theo thời gian từ 5 đến 8 năm. Tuy nhiên, khi nội chế hóa chuẩn mực, kế toán sẽ tách biệt phần hạ tầng phần cứng (máy chủ, ổ lưu trữ - hao mòn nhanh do tần suất truy cập 24/7), phần phần mềm cốt lõi (được nâng cấp định kỳ, tính hao mòn theo chu kỳ công nghệ) và phần hạ tầng nhà trạm, hệ thống nguồn điện dự phòng (hao mòn chậm từ 20 đến 25 năm). Sự bóc tách này giúp Báo cáo tài chính của đơn vị phản ánh đúng giá trị thực của từng cấu phần tài sản, từ đó giúp Bộ Công an lập dự toán ngân sách chính xác cho việc bảo trì, thay thế hệ thống lõi mà không bị Kho bạc Nhà nước từ chối do vượt khung dân sự.

2.2.2. Hoàn thiện phương pháp hạch toán và quy trình kiểm soát đối với các nghiệp vụ cơ mật, mật phi

Thiết lập cơ chế “Mã hóa thông tin và phân quyền kiểm soát sâu”. Trên hệ thống sổ sách kế toán tổng hợp, toàn bộ các khoản chi liên quan đến biện pháp nghiệp vụ, mạng lưới cơ sở, chuyên án trình sát sẽ được mã hóa bằng các ký hiệu, mã định danh thay vì ghi bằng ngôn ngữ thông thường. Quy trình luân chuyển chứng từ giấy truyền thống vốn qua tay nhiều bộ phận sẽ được thay thế bằng quy trình phê duyệt điện tử bảo mật trên mạng an ninh nội bộ, trong đó thông tin chi tiết chỉ hiển thị đối với những người có thẩm quyền trực tiếp (Chủ tài khoản và Kế toán trưởng chuyên trách) (Vũ Đức Chính, 2020). Bên cạnh đó, cần hoàn thiện phương pháp hạch toán bằng cách tách biệt rõ ràng “Kinh phí nghiệp vụ bảo mật” thành hai phần trên sổ kế toán: Phần chi thường xuyên hỗ trợ lực lượng (hạch toán theo định mức) và phần chi trực tiếp phục vụ chuyên án (hạch toán theo tiến độ và kết quả đầu ra). Đối với các tài sản mua sắm phục vụ mục đích trinh sát, hóa trang (như nhà đất làm cơ sở bí mật, xe cộ hóa trang), chế độ kế toán mới cần có tài khoản lưỡng tính riêng, cho phép ghi tăng tài sản trong hệ thống kế toán nội bộ của ngành để quản lý nhưng được miễn trừ việc công khai trên các báo cáo tài chính công bố ra bên ngoài.

2.2.3. Xây dựng hệ sinh thái “Kế toán số Công an nhân dân” liên thông, đồng bộ dữ liệu theo thời gian thực

Chuyển đổi số trong kế toán không thể dừng lại ở việc thay thế sổ giấy bằng máy tính mà phải tiến tới xây dựng một hệ sinh thái dữ liệu số liên thông toàn diện. Bộ Công an cần đầu tư nâng cấp, triển

khai thông nhất nền tảng phần mềm “Kế toán số CAND” vận hành trên nền tảng điện toán đám mây nội bộ (Private Cloud) bảo mật của ngành. Điểm đột phá của giải pháp này là xóa bỏ các “ổc đảo dữ liệu” bằng cách tích hợp tự động (API) giữa phần mềm hạch toán kế toán và phần mềm quản lý tài sản vật chất của bộ phận Hậu cần. Khi một tài sản (như xe ô tô tuần tra, súng quân dụng) được bộ phận Hậu cần kích hoạt trạng thái “Tiếp nhận” hoặc “Thanh lý” trên phần mềm quản lý tài sản, hệ thống sẽ tự động đồng bộ số liệu và tự động tạo ra một bút toán dự thảo trên phần mềm kế toán để cán bộ kế toán kiểm tra, phê duyệt bằng chữ ký số chuyên dùng Chính phủ. Hệ sinh thái này cũng phải kết nối thông suốt theo trục dọc từ Bộ đến tận Công an cấp xã, phường. Mọi giao dịch thu, chi ngân sách, quyết toán hóa đơn điện tử tại cấp cơ sở sẽ được cập nhật ngay lập tức vào cơ sở dữ liệu tập trung. Điều này giúp Cục Kế hoạch và Tài chính có thể theo dõi biểu đồ dòng tiền, tiến độ giải ngân vốn đầu tư công của toàn lực lượng theo thời gian thực (real-time dashboard), từ đó đưa ra các quyết định điều hòa vốn linh hoạt, tránh tình trạng nơi thiếu kinh phí chiến đấu, nơi ứ đọng vốn không giải ngân được.

2.2.4. *Đổi mới mô hình kiểm soát tài chính dựa trên công nghệ dữ liệu lớn (Big Data) và trí tuệ nhân tạo (AI)*

Bộ Công an cần ứng dụng các thuật toán của AI và công nghệ phân tích dữ liệu lớn (Big Data) tích hợp trực tiếp vào hệ thống kế toán số của ngành. Hệ thống AI này sẽ được huấn luyện dựa trên tập dữ liệu về các quy định pháp luật tài chính, định mức chi tiêu nội bộ của ngành và các kịch bản sai phạm kinh tế thường gặp. Hàng ngày, AI sẽ quét tự động toàn bộ hàng triệu bút toán phát sinh trong toàn lực lượng để phát hiện các dấu hiệu bất thường (Trần Khánh Lâm, Nguyễn Thanh Sang, 2024). Ví dụ: một khoản chi mua sắm vật tư có đơn giá cao hơn 20% so với giá thị trường trung bình cùng thời điểm, một đơn vị hạch toán chi tiếp khách vượt quá định mức quy định hoặc tình trạng chia nhỏ gói thầu để chỉ định thầu trái phép. Khi phát hiện xung đột, hệ thống sẽ tự động phát lệnh cảnh báo (lệnh đỏ) và tạm khóa tính năng phê duyệt của tài khoản đó, yêu cầu kế toán trưởng và chủ tài khoản phải giải trình, bổ sung hồ sơ chứng minh trước khi dòng tiền được giải ngân. Điều này giúp ngăn chặn từ sớm, từ xa mọi biểu hiện tiêu cực, lãng phí nguồn lực của Nhà nước và nhân dân. Ví dụ: Hệ thống AI phát hiện tại một đơn vị trại giam trực thuộc, tần suất mua sắm thực phẩm cho phạm nhân trong tháng tăng đột biến 30% so với tháng trước, trong khi số lượng phạm nhân thực tế được quản lý trên phần mềm dữ liệu dân cư của trại không thay đổi. Ngay lập tức, hệ thống kế toán số phát cảnh báo về tài khoản của Cục quản lý trại giam để tiến hành rà soát từ xa. Kết quả kiểm tra cho thấy đơn vị này đã hạch toán nhằm kinh phí mua thực phẩm dự phòng cho mùa bão lũ vào mục chi thường xuyên hàng ngày. Sự can thiệp kịp thời của AI đã giúp đơn vị điều chỉnh lại bút toán hạch toán đúng tài khoản chuẩn mực, tránh việc làm sai lệch báo cáo quyết toán quý của toàn ngành.

2.2.5. *Đột phá trong đào tạo nguồn nhân lực kế toán chiến lược và nâng cao đạo đức công vụ*

Các Học viện, trường Công an (đặc biệt Học viện Kỹ thuật và Công nghệ an ninh) cần cải cách toàn diện chương trình giảng dạy chuyên ngành Tài chính - Kế toán. Chương trình mới phải tích hợp nhuần nhuyễn giữa lý luận về Chuẩn mực kế toán công (VPS), kỹ năng vận hành công nghệ kế toán số, phân tích dữ liệu và kiến thức nghiệp vụ công an. Học viên khi tốt nghiệp ra trường phải đạt chuẩn “Kế toán viên công nghệ” (Digital Accountant), có khả năng làm việc ngay trên các hệ thống số hóa phức tạp. Đối với đội ngũ cán bộ kế toán đương nhiệm cần thiết lập cơ chế kiểm tra, sát hạch năng lực định kỳ 2 năm một lần và cấp chứng chỉ hành nghề kế toán nội bộ ngành Công an. Những cán bộ không đạt chuẩn hoặc chậm thích ứng với công nghệ sẽ được điều chuyển sang các vị trí công tác khác. Song song với đó, phải đặc biệt chú trọng giáo dục đạo đức công vụ, tính chính quy, tinh nhuệ của người chiến sĩ CAND trên mặt trận quản lý kinh tế. Cần có chế độ đãi ngộ, chính sách thu hút hợp lý để giữ chân những chuyên gia tài chính giỏi ở lại phục vụ lâu dài trong lực lượng vũ trang. Ví dụ: Học viện Cảnh sát nhân dân phối hợp với Cục H01 xây dựng một “Phòng thí nghiệm Kế toán số ảo” (Virtual Digital Accounting Lab). Tại đây, học viên năm cuối chuyên ngành hậu cần được trực tiếp thực hành xử lý các tình huống giả định như: xử lý một báo cáo tài chính dồn tích bị lệch số liệu do lỗi hệ thống, thực hiện quy trình bảo mật thông tin khi hạch toán một chuyên án ma túy lớn hoặc đóng vai trò kiểm toán viên nội bộ sử dụng công cụ Big Data để phá một vụ án lập khống chứng từ rút tiền ngân sách tại một

đơn vị giả định. Nhờ được va chạm thực tế từ khi ngồi trên ghế nhà trường, khi phân bổ về Công an các địa phương, các chiến sĩ trẻ này ngay lập tức trở thành lực lượng nòng cốt dẫn dắt quá trình chuyển đổi số và áp dụng thành thạo các chuẩn mực kế toán mới tại đơn vị.

3. Kết luận

Hoàn thiện các chuẩn mực và chế độ kế toán trong lực lượng CAND không đơn thuần là một cuộc cải cách mang tính kỹ thuật hay điều chỉnh nghiệp vụ kế toán thuần túy, mà là một yêu cầu chính trị khách quan, có ý nghĩa chiến lược trong tiến trình hiện đại hóa lực lượng vũ trang. Trong kỷ nguyên số và xu thế hội nhập tài chính công mạnh mẽ hiện nay, hệ thống kế toán CAND phải đóng vai trò là công cụ quản trị thông minh, vừa bảo đảm tính nghiêm minh, minh bạch của pháp luật tài chính, vừa là lá chắn bảo mật, tối ưu hóa mọi nguồn lực phục vụ nhiệm vụ bảo vệ an ninh quốc gia, giữ gìn trật tự, an toàn xã hội. Một hệ thống tài chính vững mạnh, một cơ chế hạch toán khoa học chính là nền tảng để xây dựng lực lượng CAND thực sự trong sạch, vững mạnh. Để hiện thực hóa mục tiêu này, đòi hỏi một tư duy hệ thống và sự phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan chức năng của Bộ Công an và Bộ Tài chính. Việc nội chế hóa các Chuẩn mực kế toán công Việt Nam (VPS) vào đặc thù ngành, đổi mới phương pháp hạch toán các nghiệp vụ cơ mật, đồng thời xây dựng một hệ sinh thái kế toán số đồng bộ, bảo mật cao chính là những bước đi mang tính đột phá. Tuy nhiên, mọi giải pháp về thể chế hay công nghệ sẽ không thể phát huy hiệu quả nếu thiếu đi yếu tố con người. Việc chú trọng đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ làm công tác tài chính, kế toán tại các đơn vị, địa phương, Học viện CAND những người vừa tinh thông nghiệp vụ, vừa có bản lĩnh chính trị vững vàng, đạo đức nghề nghiệp trong sáng mới là cái gốc để dòng vốn ngân sách và tài sản của nhân dân được sử dụng hiệu quả, tiết kiệm tối đa.

Tài liệu tham khảo

- Bộ Tài chính (2019). *Quyết định số 1299/QĐ-BTC, ngày 31/7/2019 phê duyệt Đề án công bố hệ thống Chuẩn mực Kế toán công của Việt Nam*.
- Cao Thị Cẩm Vân (2016). *Nghiên cứu những nhân tố ảnh hưởng đến việc xây dựng Chuẩn mực kế toán công Việt Nam trong điều kiện vận dụng Chuẩn mực kế toán công quốc tế*. Luận án Tiến sỹ Kinh tế, Trường Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh, tr. 42.
- Đặng Anh Tuấn (2024). *Vai trò kế toán và trách nhiệm giải trình trong khu vực công*. <https://vaa.net.vn/vai-tro-ke-toan-va-trach-nhiem-giai-trinh-trong-khu-vuc-cong/>, ngày 27/02/2024.
- Đỗ Tất Cường (2020). Dự báo những xu hướng thay đổi trong lĩnh vực kế toán, kiểm toán. *Tạp chí Tài chính*, kỳ 1 tháng 4, tr. 61
- Nguyễn Thị Hoàn (2022). Giải pháp ứng dụng chuyển đổi số trong đào tạo và hành nghề kế toán tại Việt Nam. *Tạp chí Công thương*, số 12 tháng 5, tr. 39.
- Trần Khánh Lâm, Nguyễn Thanh Sang (2024). *Ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong kiểm toán báo cáo tài chính, phát hiện gian lận và hỗ trợ lập báo cáo kiểm toán*. <https://tapchiketoankiemtoan.vn/ung-dung-tri-tue-nhan-tao-trong-kiem-toan-bao-cao-tai-chinh-phat-hien-gian-lan-va-ho-tro-lap-bao-cao-kiem-toan-d5523.html>, ngày 24/12/2025.
- Vũ Đức Chính (2020). Triển khai chiến lược kế toán Việt Nam: Kết quả và định hướng đến năm 2030. *Tạp chí Tài chính*, kỳ 1 tháng 4, tr. 45.